

2019. május 11. - **Ennyire egységesnek még sosem láttam az országot.** Melocco Miklós szobrászművész alkotásainak döntő többsége a magyar történelem és kultúrtörténet nagyjaihoz és eseményeihez kötődik. Ez egyértelmű hitvallás. Számos kitüntetés, így például a Kossuth-díj és a Magyar Corvin-lánc tulajdonosa, a nemzet művésze. Nyolcvannégy éves, de új feladatra készül. Konzervatív szobrásznak tartják, mert nem absztrakt, hanem figurális alkotásai vannak. Azt mondja, ő ebben a formában tudja kifejezni magát. Melocco Miklóssal beszélgettünk.

– Két ember, Ady és Latinovits többször és többféleképpen is megjelenik munkásságában. Adyt ma is érvényesnek tartja?

– Igen. És Latinovits volt az, aki föltámasztotta őt, értelmesen és szépen mondta a verseit.

Amikor Latinovits önálló műsort szentelt Adynak, a költészete hirtelen megújult, friss lett.

– Hős volt? Mármint Latinovits...

– Igen. Szemben állt mindennel, letagadhatatlan volt. Van egy fénykép, ahol Aczél Györggyel kezel. Megbocsátó mosoly ül az arcán, a jól van, b...szd meg, úgysem tudsz letagadni mosolya. Szélsőséges ember volt, mert elragadta a szónoklás. Amit kiválóan csinált persze a szerepeiben is. Különösen akkor, ha jó volt a szerző. Azért választotta Adyt is, hogy végre jó szöveget mondhasson. Öngyilkosságát tüntetésnek tekintem, június 4-én, délután fél ötkor lépett a vonat elé. Még ezzel is mondani akart valamit.

– Alakja felkerült az ön '56-os szegedi emlékművére is... Tizenkilenc figura látható rajta, akik a szabadság kibomló lepkeszárnyát cipelik, köztük van a színész és maga Melocco Miklós is.

– Én '56-ban éppen vadonatúj házasember voltam. Akkor úgy volt, hogy ha együtt járunk valakivel, azzal örökre összekötjük az életünket. Rengeteg házasság született abban az időben, ez az összetartás vágya és szándéka volt, ami ott bújt a magyar társadalom pszichéjében. És ami az 1956-os forradalomhoz, ehhez a szép reménytelenséghez vezetett. Érték lett '56, ami 1848–49 erkölcsi alapjain állt, ma pedig a szabadságharc és 1956 erkölcsi alapjain állunk. Két komoly dolog. Igaz, az utóbbi két év helyett csupán egy gyenge hétig tartott, de az az érzésem, hogy szebb volt, mint 1848–49, és tragikusabb is.

– Igen, de felszínre dobta Kádárt, az iránta érzett nosztalgia pedig sokat ártott a magyar rendszerváltásnak.

– Nosztalgia? A forradalom után Kádár többször is kérvényezte Moszkvától, hogy kivégezhesse Nagy Imrét. De a Kremlből minduntalan azt üzenték, hogy választásokra készülnek a nyugati országokban, Kádár ne keltse a kommunizmus véres hírét. Viszont amikor lezajlottak ezek a voksolások, akkor a Kreml azt mondta Kádárnak, hogy Nagy Imre sorsa magyar belügy. Tehát megkapta az engedélyt. Véreskező figura volt, de csak engedéllyel merészelt az lenni.

– Mennyiben határozta meg az életútját, hogy édesapját halálra ítélték egy koncepció perben, majd 1951-ben kivégezték? Háromszor felvételizett a főiskolára, dolgozott hómunkásként, volt sírásó...

– És tenispályát is locsoltam. Be is írtam a felvételi papíromra, hogy pályamunkás. Ahogy enyhült a rendszer szigora, felvettek. Apám? Itt arról volt szó, hogy lecserélik az értelmiséget. Nem okvetlenül a polgári származása számított, mert nagybátyám elment a Tükerhez trógerolni, őt nem bántották, hiszen alább adta. Szemben apámmal, aki naivan és hősielesen élte értelmiségi életét, így nem is maradhatott. Ma egyre fontosabb ő nekem. Kamaszként nem éreztem akkora veszteségnek a halálát, mint most. Tudom, hogy részben azért lettem félművelt ember, mert nem volt apám. Az angoltudásom például semmit sem fejlődött a hólapátolás alatt.

Írta: Adminisztrátor
2019. május 13. hétfő -

Proletár öntudat viszont született bennem, ami egy bizonyos jellemerőséget jelent. Nem lehet lefizetni. Egyébként nem is akartak. Így könnyű, nem? Felvettek tehát, de a bátyámat nem. Bement a minisztériumba, reklamált. Illegálisan dolgozott egy lakatosnál, kiderült, hogy ő csak építőipari segédmunkás lehet, ez a hatalom döntése volt. Azt mondták neki, hogy azért nem veszik fel, mert ő az elsőszülött. Vagyis sokkal fertőzöttebb, mint az öccse. Teológiára járt, aztán '56-ban elhagyta az országot.

– Van még olyan ember a magyar kultúrtörténetben, akit annyira tisztel, mint Latinovits Zoltánt?
– Makovecz Imréről csináltam egy domborművet. Ha Széchenyi István volt a legnagyobb magyar, akkor én Makoveczet a legjobb magyarnak tekintem. A képességet, amije volt, kevés ember mondhatja magáénak. Nagy értékek születtek újjá általa, és keltek életre valóságosan is. Na igen, újjászületés! Diákkoromban József Attila eltakart mindenkit, más költő nem volt. Adyról is csak annyi jót lehetett tudni, amennyit József Attila írt róla. Ő adta meg a rangját is. József Attilából proletárköltőt csinált a rendszer, használta őt. És voltak teljesen elveszett alakok. Klebelsberg Kunóról például még a piaristáknál sem tanultunk, a nevét sem ismertük. Nem volt benne a tantervben. Szidni sem szidták őt a kommunisták, mert mit lehetett volna mondani arról az emberről, aki öt parasztfőiskolát, ötezer új népiskolai tantermet, plusz tanítói lakásokat teremtett. Inkább tegyük úgy, mintha nem is létezett volna.

– Kultúráról beszélünk, ami most tényleg veszélybe kerülhet...

– Mindig veszélyben volt, és nem látom nagyobb veszélyben ma, mint máskor. Persze, folyton kikezdik, hol itt, hol ott. Bosszant például az idegen szavak elburjánzása, illetve az, hogy még szándékosan rosszul is használják őket. Variáció helyett opciót mondanak, meg ilyenek.

– Az iskola a felelős?

– Az én időmben, a fordulat évében nem volt tanítás, mert megszüntették az egyházi iskolákat. Ugye, a középiskolák hatvan százaléka a piaristáké volt. Az 1949–50-es tanévben visszakapta a gimnáziumunk a tanítás lehetőségét, de csak a központilag parancsolt hülyeségeket gyúrhatták a fejünkbe. Óránként kétszer jöttek a tanfelügyelők, az ellenőrök. Na persze, az ÁVO emberei. A történelemtanárnk, Gál István azt mondta az óra elején, hogy Dózsa György erdélyi nemes, a hadserege pedig keresztes sereg volt. Igen, de bejött az ellenőr, és akkor már mindennek és mindenkinek parasztnak kellett lennie. Dózsának is, a felkelésnek is. Ugyanazon az órán! Fura, de megmaradhatott a hittan, ahogy a hittantanárnk is. Ő reverendát is viselhetett, mert hát akkora szabadság volt, ugyebár! De mi nem tudtunk mit kezdeni Istennel, a hétköznapiakban nem volt annyira használható. Itt volt például a Ne paráználkodj! parancsa. Ezt kikértük magunknak, mert igenis paráználkodni akartunk. Elvesztegetett idő volt majdnem az egész...

– Mint a balliberális kormányzás tizenkét éve. Egyetlen, szembetűnő eredménye, hogy sok lett a hazaáruló...

– Nincs több, mint volt. Én ennyire egységesnek még sosem láttam az országot. Ritka például, hogy szidja valaki Orbán Viktort. Aki igen, az pedig vagy hazudik, vagy hülye. Többnyire inkább hazudik. Van pár hülye is, de a zöm hazudik. Ilyen az egész magyar ellenzék. Tudják is, hogy hazudnak, nem ártatlanok. Ebből élnek. Az, hogy Orbánt személy szerint utálják, azért van, mert a vesztes mindig utálja a győztest.

– Itt azokra gondolunk, akik sorozatosan feljelentik a kormányt Brüsszelben, és a saját hazájuk ellen szavaznak az Európai Parlamentben...

– Pénzért csinálják. Kicsi pénzért, nem nagyért, megélhetési és melldöngetési célból hazudnak. Gyurcsány Ferenc, a bukott miniszterelnök például gazdag ember, de ő politikai értelemben is lenni akar valaki. Azonban hiányzik belőle és a hozzá hasonlókból is a meggyőződés. Ezért is

Írta: Adminisztrátor
2019. május 13. hétfő -

---

olyan gyengék. Hit nélkül nem lehet szembefordulni az erősebbel.

– Lenni akar valaki? Hiszen önmagukon kívül semmit sem képviselnek, ilyen az egész ellenzék...

– De megvannak. És talán még a rangkórságuk is ki van elégítve. Igen, azt hiszik, rangjuk is van, mert ha beszélnek, a tévé fölveszi őket. Nézzük Gyurcsányt, aki miniszterelnökként és politikusként is megbukott, sőt a baloldal is utálja, a neve azonban még mindig eleven. Rang, név. Többre nem képesek, ahhoz már hit kellene.

– Rendben, nincs hitük, de folyamatosan bezavarnak olyasmivel, mint például a genderizmus...

– A fiúnak van, amije van, és a lánynak is. Beszéljenek, amit akarnak. Az ír drámaíró, Bernard Shaw mondta, hogy a szerelmes ifjú olyan, mint a gyufa. Lángra lobban, és elveszíti a fejét. Ez ellen vonultatják fel a genderelméletet? Szánalmas. Ráadásul erőltetett, kidolgozatlan az egész, nem más, mint egy hülye, akadémikusos kérdésfeltevés, és slussz. Egyfajta divat lett. Elmúlik.

– Azt vártuk, hogy az MMA megszilárdulásával a művészetben is a hazafias vonal erősödik fel. Miért nem érvényesül ez a szándék és akarat a kulturális élet teljes szélességében?

– Mert nehéz érvényesülnie. Itt nem a szólásszabadságról van szó, hanem arról, hogy tessék, mondd és fejezd ki azt, amit akarsz, amit eddigi életed alapján kigondoltál. És akkor látom, hogy ott áll az ember, egyetlen szó nélkül, mert semmit sem gondolt ki eddig. Nehéz szabadnak lenni. Azt látjuk az igazán nagyoktól szabadság címén, amikor megnyílnak, hogy ők már rég készültek erre, kulturáltan és magas színvonalon. Az átlag erre nem képes.

– Izgalmasan alakulnak az európai politika ügyei. Optimisták vagyunk, de mi lesz, ha egyedül maradunk?

– A visegrádi csoport nincs veszélyben. Amire az új szlovák elnök, Zuzana Čaputová hivatalba lép, Brüsszel alaposan megváltozik. Ebben biztos vagyok. És nem csak a V4 áll mellettünk, más országok is követnek bennünket. Orbán Viktor jól látja a lehetőségeinket. Amikor arról beszélt annak idején a Hősök terén, hogy távozzon a szovjet hadsereg, sokan azt hitték, úgy kell majd kimenteni a térről ezt a fiatal gyereket. Csakhogy ő jó politikus, aki érzi, mikor mit mondhat, mikor mit léphet. Most is bízom benne. Ügyes, okos, művelt. Vessük csak össze Kádárral... Támadják. Arany János írta: „S boldogságot / Irigy nélkül még ki látott?” És ha már V4, azt is Orbán Viktor hozta létre.

– Nem Antall József? Akinek egyébként ön alkotta a Kerepesi temetőben látható síremlékét 1999-ben...

– Nem, Antallnál csak ábránd volt, Orbánnál viszont konkrét terv, ami aztán valósággá lett. Antall csak lélekben volt 15 millió magyar miniszterelnöke, Orbán ténylegesen az, elérte a legfontosabbat, a külhoni magyarok kettős állampolgárságát és a szavazati jogukat.

– Ettől tartottak a szocialisták kezdettől fogva...

– A szocik kimentek a divatból. Illene észrevenniük, hogy Sztálin már meghalt.

– Mit vár a májusi EP-választástól?

– Azt, hogy kicserélődik a brüsszeli vezetés, és az új garnitúra normális lesz. A németeknél is fordul a kocka, nyolcvan százalékuk sokallja immár a bevándorlókat, akik lányokat erőszakolnak, vagy meg is ölik őket. Erre még az ostoba is azt mondja, tartsunk tőlük, és hogy nem kellene okvetlenül beengedni ezt a tömeget.

– Gondolta volna, hogy Magyarország egyszer még fontossá válik a világ számára?

– Gyerekkorom óta ugyanabban a hazafias révületben élek. A nyelvünket vizsgálva is mondom, kiválóan tartom magunkat. Felsőbb rangú beszéd a mi anyanyelvünk. És komoly képességeink vannak. Juval Noah Harari izraeli történész, filozófus írja Sapiens című könyvében, hogy azért tudott kiemelkedni és elszaporodni az ember, mert romolhatatlan

Írta: Adminisztrátor
2019. május 13. hétfő -

---

eszmék tartják össze. A szabadság szónak nincs teste, ezért romolhatatlan. És ez a szent szava a magyarságnak, amely nép a legtöbb háborúját elveszítette, de minden nemzetet túlélte.

– Hogy telnek a napjai?

– Várom. Van egy ígéretem Balatonfüredre, egy Wesselényi-szobor. Hogy mikor lesz belőle valami, mikor ér rám a polgármester, nem tudom. Szobor nélkül megvan egy város, a bajok, amelyek miatt nem ér rám a polgármester, nyilván sürgetőbbek. De lesz belőle valami!

Sinkovics Ferenc